

KOMPETANSEPLAN

for ressursykepleiere i Nettverk i kreftomsorg og lindrende behandling Helseregion Vest 2017 – 2020

Overordnet målsetting:

Å bidra til at ressursykepleier har en plattform av kunnskaper, ferdigheter og holdninger som gjør ham/henne i stand til å stimulere til bedre kvalitet på kreftomsorg og lindrende behandling gjennom planmessig kompetanseheving, klinisk virksomhet på arbeidsplassen, samhandling og systemarbeid.

Kompetansenivå:

Ressursykepleierne skal ha kompetanse tilsvarende nivå B beskrevet i Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen med unntak av kulepunktet ”kreftsykdommer og ulike behandlingsformer for kreft”.

Ressursykepleier vil i løpet av en treårsperiode ha gjennomgått følgende undervisningsprogram:

1. Introduksjonskurs

Mål:

- At ressursykepleier og hans/hennes leder
 - får en felles forståelse av ressursykepleiers oppgaver og rolle, og hva arbeidsgiver skal legge til rette for
 - blir kjent med oppbyggingen av nettverket i regionen
 - blir kjent med tilbud innen kreftomsorg og lindrende behandling i foretaksområdet og hva som kjennetegner fagfeltet
- At ressursykepleier
 - blir kjent med egen nettverksgruppe
 - starter sin egen prosess i forhold til funksjonen som ressursykepleier (egne forventninger)
 - blir kjent med ESAS-r som kartleggingsverktøy for de vanligste symptomene ved alvorlig sykdom
 - blir kjent med nettsiden for nettverket og bruker denne aktivt

Varighet:

6 timer (arrangeres årlig ved flere enn 10 nye ressursykepleiere)

Deltakere:

Ressursspersoner (sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter) sammen med sin nærmeste leder.

Undervisningsformer:

Forelesninger og metoder hvor ressursykepleierne er aktivt deltakende

Nye ressursykepleiere som ikke har videreutdanning i kreftomsorg eller palliasjon, anbefales å delta på kurs innen grunnleggende palliasjon det første året de er ressursykepleier.

Litteratur:

Kaasa S, Loge JH(red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016. Kapitlene Palliativ medisin – en innledning s. 34-49 og Diagnostikk innen palliasjon – en generell innføring s. 202-214.

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Oslo: Helsedirektoratet, 2015.

<http://www.helsebiblioteket.no/Retningslinjer/Palliasjon/Forord>

Kapitlene Innledning (Grunnleggende palliasjon), Organisering og Kompetanse

ESAS symptomregistrering

Kompetansesenter i lindrende behandling Helseregion Vest

<https://helse-bergen.no/kompetansesenter-i-lindrende-behandling/palliasjon-verktoy-for-helsepersonell/esas-symptomregistrering>

Nettverk i kreftomsorg og lindrende behandling i Helseregion Vest

Kompetansesenter i lindrende behandling Helseregion Vest

<https://helse-bergen.no/kompetansesenter-i-lindrende-behandling/nettverk>

2. Lokale nettverksmøter**Mål:**

- **At ressursykepleier**
 - har fått undervisning i aktuelle tema innen kreftomsorg og lindrende behandling (se egen temaliste s. 3-4)
 - har fått diskutert aktuelle problemstillinger fra egen praksis
 - har fått økt oppmerksomhet og bevissthet omkring egen atferd og egne reaksjoner i møte med alvorlig syke pasienter
 - har fått utvekslet erfaringer i bruk av ESAS-r, Individuell plan, Livets siste dager og andre aktuelle verktøy
 - er kjent med og utveksler erfaringer rundt gode systemer og rutiner for oppfølging og pleie av kreft- og palliative pasienter
 - har innsikt i betydningen av samarbeid på tvers av sektorene
 - har fokus på tverrfaglig samarbeid
 - kan tilrettelegge for undervisning og opplæring i kreftomsorg og lindrende behandling i egen kommune/institusjon
 - er informert om nyheter fra fagfeltet og i nettverket

Varighet:

Minst 2 stk pr år (min 12 timer pr år)

Deltakere:

Ressurssykepleiere. Andre i vertskommunen kan ev. inviteres med til den faglige delen av møtet. Det er ønskelig at den som arrangerer nettverkssamlingen, inviterer leder med til deler av nettverksmøtet.

Undervisningsformer:

Casediskusjon, kollegadiskusjon, korte innlegg (refleksjon som læringsmetode), forelesning.

Anbefalt litteratur:

Aktuell litteratur ut fra tema det blir undervist i på nettverksmøtet. Litteraturforslag skrives på innkallingen til møtet.

3. Felles årlig fagdag i nettverket**Mål:**

- **At ressursykepleier og leder**
 - har fått presentert siste års arbeid og resultat i nettverket
 - er oppdatert på utvikling innen palliasjon/kreftomsorg (bla lovverk/endringer, utviklingstrekk, nasjonale/internasjonale trender)
 - har fått informasjon om pågående prosjekter innen palliasjon i helseforetaket
 - har fått undervisning i aktuelle tema innen kreftomsorg og lindrende behandling (se egen temaliste nedenfor)

Varighet:

En samling per år (6 timer)

Deltakere:

Ressurspersoner (sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter) sammen med sin nærmeste leder. Det er åpenhet for å invitere med annet helsepersonell.

Undervisningsformer:

Varierte undervisningsmetoder (forelesninger, gruppearbeid, film, summegrupper osv) med vektlegging av tverrfaglig kompetanse ved valg av forelesere.

Aktuelle tema til årlig fagdag og lokale nettverksmøter:

- Grunnleggende symptomlindring, hva må sykepleier være oppmerksom på ved:
 - smerter
 - kvalme og oppkast
 - obstipasjon
 - tungpust
 - angst/uro/depresjon
 - tretthet
 - appetittløshet
 - munntørrhet og andre plager i munn og svelg

- Bruk av aktuelle verktøy
- Informasjon og kommunikasjon
- Ivaretagelse av fysisk funksjon
- Betydning av alvorlig sykdom for den syke (selvbilde, kroppsbilde, seksualitet)
- Ernæring og kartlegging av ernæringsstatus
- Væskebehandling
- Malign obstruksjon i mage-tarmkanalen
- Delirium
- Ivaretagelse av pårørende
- Barn – både som pasient og som pårørende
- Eksistensiell og åndelig omsorg – psykologisk og åndelig lidelse
- Økonomiske støtteordninger
- Etnisits- og kulturforståelse i møte med alvorlig sykdom
- Etske vurderinger i forbindelse med respekt, pasientrettigheter, pasientønsker, verdighet, autonomi, eutanasi
- Den døende pasienten
- Sorg, etterlattearbeid
- Dokumentasjon og kommunikasjon mellom aktørene
- Andre diagnosegrupper (hjertesvikt, KOLS, demens og nevrologiske sykdommer)
- Kreftoverlevende
- Brukermedvirkning
- Ressurssykepleier som kunnskapsformidler/veileder
- Ivaretagelse av hjelperen

Litteratur:

Knyttes til faglig tema på fagdagen og skrives på programmet for dagen.

4. Hospitering

Det anbefales at nye ressursykepleiere får hospitere innen to år.

Mål for hospitering:

- Bedre samhandling mellom 1. og 2. linjetjenesten ved å gi ressursykepleierne økt kunnskap om hverandres arbeidsfelt og kompetanse
- Sikre kontinuitet og faglig god kvalitet i tjenestetilbudet til kreftpasienter og pasienter i palliativ fase
- Øke kompetansen i arbeidet gjennom kunnskapsutveksling og innsikt i hverandres arbeid til pasientens beste
- Bygge faglig nettverk mellom helsepersonell på ulike nivåer og mellom ulike yrkesgrupper

Varighet:

Hospiteringsperiode på minimum tre dager anbefales.

Deltakere:

Ressurssykepleiere fra både 1. og 2. linjetjenesten.

Litteratur

BØKER:

Kaasa S, Loge JH (red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016.

Kompetansesenter for lindrende behandling (Lindring i Nord). *Håndbok i lindrende behandling*. Universitetssykehuset Nord-Norge, revidert sist 2016

https://unn.no/Documents/Kompetansetjenester%20og%20fagr%c3%a5d/Regionalt%20kompetansesenter%20for%20lindrende%20behandling/handbok_lindrende_behandling_revidert_2016.pdf

RETNINGSLINJER OG ANBEFALINGER:

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Helsedirektoratet, 2015

<http://www.helsebiblioteket.no/Retningslinjer/Palliasjon/Forord>

Beslutningsprosesser ved begrensnig av livsforlengende behandling. Helsedirektoratet, 2013

<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonal-veileder-for-beslutningsprosesser-for-begrensning-av-livsforlengende-behandling-hos-alvorlig-syke-og-doende/Sider/default.aspx>

Palliasjon til barn og unge. Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig av diagnose. Helsedirektoratet, 2017

<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-til-barn-og-unge>

Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. Helsedirektoratet, 2017

<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/paorendeveileder>

Helse-Bergen (2015). Livets siste dager - plan for lindring i livets slutfase. Bergen:

[Kompetansesenter i lindrande behandling Helseregion Vest.](#)

AKTUELLE NETTSIDER:

Kompetansesenter i lindrande behandling Helseregion Vest: www.helse-bergen.no/palliasjon

BarnsBeste: www.barnsbeste.no

STL Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn:

<http://www.trooglivssyn.no/index.cfm?id=207326>

Pårørendeprogrammet: <http://paorendeprogrammet.no/hjem>